OPINIA NR ……
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA……

dotycząca projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w *sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego z przeznaczeniem na pokrycie bieżących kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego*– druk nr 795.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 4 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2019 r. poz. 7074, z 2020 r. poz. 919) postanawia się, co następuje:

Opiniuje się negatywnie projekt uchwały Rady Miasta Krakowa wniesiony przez Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość *w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego z przeznaczeniem na pokrycie bieżących kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego* – **druk nr 795.**

UZASADNIENIE

Odnosząc się do wniesionego projektu uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego dla osób samotnie gospodarujących informuję, że ustawowe kryteria uprawniające do świadczeń pomocy społecznej zostały zróżnicowane ze względu na rodzaj prowadzonego gospodarstwa domowego. W przypadku osób prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe jest to kwota po weryfikacji kryteriów -1 010 zł w przypadku osób samodzielnie gospodarujących oraz 823 zł w przypadku osób w rodzinie.

Kryteria te podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej i dotyczą obu grup odbiorców świadczenia. Nie jest zasadne dalsze różnicowanie tej sytuacji i wprowadzanie przepisów w wyraźny sposób faworyzujących jedną grupę odbiorców pomocy bez uwzględniania sytuacji osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących. Przyjęcie takiego rozwiązania spowoduje dyskryminację osób znajdujących się w rodzinach, dla których kryterium pozostałoby na poziomie progu interwencji socjalnej. Należy mieć na uwadze, że zachodzące zmiany w zakresie rosnących kosztów nie dotyczą wyłącznie osób samodzielnie gospodarujących, lecz mają istotny wpływ również na sytuację rodzin. Ponadto należy podkreślić, że podwyższenie kryterium spowoduje, iż uprawnienie do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, poza osobami starszymi w wieku emerytalnym, uzyska grupa osób w wieku produkcyjnym (bezrobotnych, pracujących w niepełnym wymiarze etatu) posiadających dochód powyżej kryterium, które są w stanie własnym staraniem poprawić swoją sytuację.

W tym zakresie należy wskazać na przesłankę warunkującą interwencję socjalną. Zgodnie z naczelną zasadą wyrażoną w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, której celem jest wspieranie osób i rodzin w radzeniu sobie z trudnościami życiowymi, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W przypadku świadczeń pieniężnych jednym z wymaganych kryteriów do ich otrzymania jest posiadanie odpowiednio niskiego dochodu określonego w ww. ustawie. Kryteria dochodowe są waloryzowane co 3 lata, a ich kwoty są wynikiem badań progu interwencji socjalnej, którego dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Ostatnie badanie zostało przeprowadzone w lutym 2024 r. i na jego

podstawie zostały ustalone kryteria dochodowe obowiązujące od 2025 r. Badanie to przeprowadzane jest metodą ekspertską, w oparciu o zawartość koszyka dóbr i usług zapewniających zaspokojenie potrzeb egzystencjalnie niezbędnych oraz wysokości cen tych towarów i usług dla określonego gospodarstwa domowego. Próg interwencji socjalnej jest ustalany w oparciu o koszyk dóbr i usług opracowany na podstawie minimalnych norm spożycia, minimalnych okresów użytkowania dóbr oraz minimalnego zakresu korzystania z usług, wyrażonych wartościami cen rynkowych w przyjętym okresie badawczym, a następnie korygowany o rzeczywiste zachowania konsumpcyjne wybranych typów gospodarstw domowych o niskich dochodach. Próg ten jest ustalany dla osób samotnie gospodarujących oraz dla osoby w rodzinie obejmując wydatki na żywność, mieszkanie, odzież i obuwie, edukację, ochronę zdrowia i higienę, transport i łączność oraz kulturę, sport i wypoczynek. Na podstawie tego badania ustalono, że próg interwencji socjalnej dla osoby samotnie gospodarującej w wieku produkcyjnym wynosi 1 009,95 zł, natomiast w wieku emeryckim 1 014,17 zł, czyli na poziomie zbliżonym do aktualnie obowiązujących kryteriów. Określenie kryterium oraz sposób jego ustalania ma na celu, aby pomoc społeczna trafiała do faktycznie potrzebujących mając na uwadze jej subsydiarny charakter.

Osoby, których dochód jest wyższy niż ustalone kryterium dochodowe nie są pozostawione bez pomocy. Ustawodawca przewidział w art. 41 ustawy *o pomocy społecznej* możliwość przyznania pomocy w formie zasiłku celowego specjalnego, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, dla osób przekraczających kryterium dochodowe. Takimi przypadkami są przede wszystkim sytuacje wynikające z tego, że osoba ubiegająca się o pomoc nie jest w stanie samodzielnie przezwyciężyć swojej sytuacji życiowej, w szczególności ze względu na wiek lub stan zdrowia.

Świadczenia w postaci zasiłku celowego, jak i celowego specjalnego przyznawane są w ramach takiej samej procedury (wywiad środowiskowy i decyzja administracyjna) i obydwa mają charakter pomocy przyznawanej w ramach uznania administracyjnego co oznacza, że możliwa jest odmowa przyznania pomocy w postaci zasiłku celowego na dofinansowanie do opłat mieszkaniowych, pomimo że osoba spełnia kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pomocy społecznej oraz przyznanie świadczenia w postaci zasiłku celowego specjalnego pomimo przekroczenia kryterium dochodowego w sytuacji, kiedy przyznanie takiej pomocy jest uzasadnione. Również tryb postępowania w przypadku obu rodzajów świadczeń jest taki sam i obejmuje niezależnie od zebrania dokumentacji potwierdzającej sytuację osobistą majątkową i dochodową również przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc - do czego MOPS jest zobligowany dyspozycją art. 106 ust. 4 ustawy *o pomocy społecznej*. Taki tryb postępowania wynika z charakteru pomocy społecznej, która ma charakter subsydiarny wobec pomocy, która może zostać zrealizowana w inny sposób.

Ponadto należy wskazać, że niezależnie od świadczeń z zakresu pomocy społecznej Miasto Kraków realizuje zadania określone ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. *o dodatkach mieszkaniowych* polegające na udzielaniu dodatków do wydatków, o których mowa w art.6 ust. 3 ustawy, to jest:

1) czynszu;

1a) kosztów, o których mowa w art. 28 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 790 i 1114);

2) opłat związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na lokale mieszkalne w spółdzielni mieszkaniowej;

3) zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną;
4) odszkodowania za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego;
5) innych niż wymienione w pkt 1-4 opłat za używanie lokalu mieszkalnego;
6) opłat za energię cieplną, wodę, ścieki, odpady i nieczystości ciekłe;
7) wydatków stanowiących podstawę obliczania ryczałtu na zakup opału,
ponoszonych przez osoby dysponujące dochodami nieprzekraczającymi, w przypadku gospodarstwa jednoosobowego 3 272,69 zł. Jest to istotna pomoc finansowa dla wszystkich osób, które spełniają przesłanki uprawniające do otrzymania pomocy w tej formie.

Natomiast w zakresie świadczeń pieniężnych przyznawanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie - w okresie od stycznia do lipca 2025 r. udzielono 1 218 razy pomocy w opłatach mieszkaniowych w formie zasiłku celowego specjalnego na dofinansowanie do opłat mieszkaniowych osobom prowadzącym jednoosobowe gospodarstwa domowe, których dochód mieści się pomiędzy 100 a 180 % kryterium dochodowego gospodarstwa domowego (1 010 zł – 1 818 zł), na łączną kwotę 1 033 571 zł. Szacuje się, że w całym 2025 r. koszt udzielonej pomocy dla tych osób wyniesie 1 800 000 zł.

Jednocześnie szacuje się, że podwyższenie wskazanego kryterium spowoduje napływ nowych osób na poziomie 30 % liczby osób dotychczas korzystających, tj. 365 nowych osób. Przy średniej miesięcznej wysokości świadczenia kształtującej się w 2025 r. na poziomie 121 zł na osobę łączne dodatkowe koszty w skali roku wynikające z podniesienia kryterium szacują się na poziomie 530 000 zł (121 zł x 365 osób x 12 miesięcy). W planie finansowym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie brak środków finansowych na realizację takiej formy pomocy.

Zasiłek celowy specjalny ma ustawowe ograniczenie maksymalnej wysokości do kwoty 1 010 zł. W 2025 r. przyznano jedynie 24 świadczenia w formie zasiłku celowego w kwocie przewyższającej wskazane kryterium, co stanowi 0,75% wszystkich przyznanych świadczeń w tym okresie.

Mając na uwadze powyższe negatywnie opiniuję projekt uchwały Rady Miasta Krakowa według druku 795.

Prezydent Miasta Krakowa

Aleksander Miszalski